

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

Selen Doğan, Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği

Bu akşam, küresel düşünüp eylemek yerelde harekete geçmede bize nasıl imkanlar sunuyor, bu imkanlar haklarımızı savunurken bize hangi rotaları açıyor bunları konuşacağız. İki saat kadar birlikte olacağız. Bu sürede iki kilo karbondioksit salımı gerçekleşecek ve 27 litre kadar su tüketimi anlamına gelecek bu. Eğer bu bilgiyi yapay zekaya sorup teyit etmek isterseniz lütfen hatırlayın; her bir ChatGPT komutu ortalama dört litre su tüketiyor. Yani dijital ortamda da bir karbon ayak izimiz var.

İklim değişiminin haklara etkisi konusunda da çalışan, buna da kafa yoran bir örgüt olarak toplantılara genelde böyle başlıyorum çünkü **hak savunuculuğunun bir bütün olduğunu ve kapsayıcı olması gerektiğini her zaman vurguluyoruz.**

Kadınlar diye başladığımız her cümlede; tüm ihmal ve ihlal edilmiş, görmezden gelinmiş, çepelere itilmiş herkesi ve her şeyi kapsadığımızı, kapsamamız gerektiğini; eşitlik derken sadece kentli, beyaz, sağlam kadınları hesaba katmadığımızı her zaman söylüyoruz. Yani gündelik hayattaki tüm eylemlerimizi haklarla ilişkilendirme refleksimiz daima canlı. Ve bunu yaparken de sınırların ötesine geçip mücadelelerin ortaklıklarını yakalamak, deneyimlerimizi imkanlar dahilinde paylaşmak istiyoruz. O nedenle teşekkür ederiz, iyi ki geldiniz. Dünya iyi bir yere gitmiyor malum, ama biz de gitmiyoruz. Buradayız, masalarda yer alabilmek için inatla bu mücadeleleri sürdürüyoruz. Zaman veriyoruz. Çünkü yıllardır her toplantıda Hindistanlı bir girişimci kadına atfen hatırlattığım gibi **eğer masada değilseniz mönüdesiniz demektir.** Biz haklarımızı alabilmek için daima o masalarda, o karar verilen yerlerde, politikaların çizildiği yerlerde olmaya gayret gösteriyoruz. Haklarımızın üstünde tepinen, kazanımlarımızı geriye götüren bütün eril egemenliklere tüm gücümüzle kafa tutuyoruz. Bunu yazıp çizerek, konuşarak, tartışarak birçok farklı biçimde yapıyoruz.

Militarist bir dil kullanmaktan kaçınıyorum ama her cephede savaşıyoruz kadınlar olarak. Başardığımız çok şey var bütün bu yıllar içerisinde. Çünkü **ardımızda müthiş bir mücadele tarihi var. Kadınların mücadele tarihi var.** Öncülerimiz yolları açtı, sokağa çıktı, kurumlara girdi, toplumsal cinsiyet eşitliği için sesini yükseltti. Bugün aynı ağırlıkta mı bu mücadele çok emin olamıyorum her zaman ama dünyaya birlikte baktığımız pencereler var. Bunu biliyorum ve o pencerelerden bir tanesi de bu akşamın konusu olan uluslararası bir araya gelmeler, buluşmalar. Dünyaya bakmak benzersiz bir bakış açısı kazandırıyor diye düşünüyorum. Çünkü meseleler arasında ilişki kurdukça ve başka kadınlık deneyimlerini duydukça konularımız da çeşitleniyor. Baktığımız ufuklar da çoğalıyor. Hak savunuculuğu sizlerin de çok iyi bildiği gibi dar alanda kısa paslaşma değil. Haklara sahip olmak kadar bunları korumak, yani günümüzde, şimdiki ortamda söylersek mevcut olanları en azından koruyabilmek çok önemli ve çok çaba gerektiriyor.

Dolayısıyla birbirimizin bilgisine, deneyimine her zaman çok ihtiyacımız var. Biz kadın hareketinin birikimlerinin çok farkındayız ve taş üstüne taş koyarak da buradan ilerlemeye çabalıyoruz. Uluslararası insan hakları mekanizmalarıyla ilişkilenecek ülke içinde hakları korumanın çok zorlaştığı bir dönemde daha da önemli hale geldi, diye düşünüyorum.

30 yıl önce Pekin’de 4. Dünya Kadın Konferansı’nda dağıtılan çantaların üzerinde **“Biz çoğuz ama biriz”** yazıyordu. Kitlesele bir aradalıklar artık hiçbir sivil toplum örgütünün tek başına bir şeyleri değiştiremediği bu çoklu krizler çağında birtakım taşları yerinden oynatabiliyor her şeye rağmen. Yani eşitsiz fırsatlar, fikir ayrılıkları, sistem eleştirileri ve hatta mutabakatlar... her şeyi masaya koyup tartışabiliyoruz kadınlar olarak.

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

Dünyanın her yerinde kadınlar bence sürekli bir devinim ve hatta devrim içinde. Çünkü bütün çeşitliliğimizle, bütün çeşitliliğiyle haklara erişmek ve kazanımları kalıcı hale getirmek için olağanüstü işler yapıyor. Çünkü akıl dışı bir kadın korkusu ve düşmanlığı var. Her yıl yüzlerce kadını New York'ta bir araya getiren Kadının Statüsü Komisyonu eşitlik, kapsayıcılık, çeşitlilik politikalarını sistemden kazıyan bir ülkede toplanıyor mesela. Ya da yaşadığımız ülkeye bakalım; toplumsal cinsiyet kavramı devletin metinlerinden siliniyor, yasaklanıyor ama biz hala burada bunları telaffuz etmeye devam ediyoruz ve edeceğiz.

Bizim, dernek olarak **küresel kadın hareketinden anladığımız tam olarak şu: Kız çocukların ve kadınların eşit haklara erişiminde adil, kapsayıcı ve erişilebilir bir vizyon.** Bunun için bu süreçlere dahil oluyoruz.

Kadının Statüsü Komisyonu, kısaca KSK mart ayında ABD'nin New York kentinde 70. kez toplandı. Bu komisyon **hükümetler arası bir yapı.** Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlenmesi odağıyla her sene toplanıyor. Binlerce kadın bir araya geliyor. Küresel bir buluşma. Uluslararası standartları belirliyor. **Sivil toplumun hükümetlere, devletlere politikalarını nasıl etkileyebileceğine dair bir zemin yaratıyor.** Yani her yönüyle sıradan bir etkinlik değil bu. Hayati kararlar alınıyor orada ve çok geniş kapsamlı bir feminist platform.

Feminizm dünyada ve ülkede şu dönemde hem en çok elimizin altından kaymaya başlayan, hem de en çok tutduğumuz, en çok ihtiyacımız olan şey. Hiçbir zaman olmadığı gibi ya da olmadığı kadar. Çünkü yapıcı bir ideoloji. **Birlikte yapabilmenin imkanlarını aramaktır feminizm.** Yani ayrımcılığa karşı eşitliği önermektir. Aksu Bora ne güzel söylüyor; **Feminizm bir ortak dünya hayalidir.** Negatif ortaklıklardan çıkmaz. Yani ortak ezilmişliklerden çıkan bir şey değil. Ortak dünya hayalinden çıkan bir şeydir. Ve bu hayalin de belki somutlandığı yerlerden biri bugün aramızda olan arkadaşlarımızın katıldığı bu uluslararası toplantı.

Arkadaşlarımızın tanıklıkları, deneyimleri, gözlemleri çok önemli olacak. O perspektiften 70. Oturum nasıldı onları dinleyeceğiz.

Ama çok kısaca bahsetmem gerekirse, savaş sonrası dönem yani iki dünya savaşı arası dönemde batıda feminist hareketler nasıl zayıfladıysa, Türkiye'de de Şirin Tekeli'nin "çorak yıllar" dediği 1930 ila 1980 arası dönemde duraklamalar var. Böyle bir dönemde Kadın Statüsü Komisyonu'nun temelleri atılıyor. 1946 herkesin bildiği bir tarih. Bugün ECOSOC diye bildiğimiz -akreditasyonla ilgili daha çok gündemimizde olan- **Ekonomik ve Sosyal İşler Komisyonu o zamanki adıyla, bir alt komisyon kurup kadınların durumuyla ilgili konuları ele almakla görevlendiriliyor.** Ve deniyor ki alt komisyon çalışmaları kadınlar ve erkekler eşit düzeye gelene kadar bitmeyecek, sona ermeyecek. Çok farkındalar ki siyasal haklar olmadan ilerleme kaydetmek çok zor. Yani önce katılımın, katılım hakkının güvence altına alması gerekiyor.

Zaten biliyorsunuz ilk dalga feministler de oy hakkına odaklanmışlardı. Daha sonra Birleşmiş Milletlere bu komisyon bir kadın konferansı düzenleme çağrısında bulunuyor. Türkiye bakımından söylersek, çorak yıllar döneminin içinde kalan bir yılda, **1975'te "Kadın On Yılı" ilan ediliyor Birleşmiş Milletler tarafından. 1995'e kadar yani Pekin Konferansına kadar da dört büyük Dünya Kadın Konferansı düzenleniyor.** Bunlar tabii sadece dünya kadınlarının bir araya gelmesi, oralara gündemlerini taşımaları,

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

ortak fikirleri, ortak hayaller peşinde savunuculuk yapmaları anlamında değil, birbirlerini görmeleri, duymaları, bilmeleri anlamında da çok önemli oluyor.

İlk konferans Mexico City’de, Meksika’da yapılıyor. Orada kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesinin bir an önce onaylanması çağrısında bulunuluyor. Kısaca CEDAW dediğimiz bu sözleşmenin ilk taslağını oluşturan o bildirgenin hazırlanması görevini de BM Genel Kurulu Kadın Statüsü Komisyonu’na veriyor. Yıl 1963. 60’yu yıllar kadın hareketinin çok önemli bir slogan söylediği; “Özel alan politiktir” dediği bir dönem.

Kadın Statüsü Komisyonu, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda en önemli küresel politika belgesi olan Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planı’nın kabul edilmesinde çok önemli bir rol oynadı. 189 ülkenin bu yönde taahhüdü var. Türkiye de bunlardan biri. 2000 yılına kadar da Türkiye buradaki taahhütlerini yerine getirdi. Mesela, CEDAW’a koyduğu çekinceleri kaldırdı. İç hukukunda birtakım düzenlemeler yaptı. Yine birçoğumuzun tanık olduğu veya birçoğunuzun bildiği Medeni Yasa değişikliği, Ceza Yasası değişikliği, İş Yasası’ndaki değişiklikler hep o dönemin ürünüydü. Böylece Türkiye’de yasal düzenlemeler açısından toplumsal cinsiyet eşitliği bir temel oldu, bir yasal zemine oturabildi. Ve hep hatırlamamız gereken şey de bu kazanımların kadın hareketinin mücadelesiyle olduğu.

Burada bir parantez açmak istiyorum. **Bu mücadelenin örneklerinden biri olan İstanbul Sözleşmesi’nden çıkma kararıyla birlikte CEDAW Türkiyeli kadınlar ve kız çocuklar için yeniden önem kazandı.** Kadın örgütleri olarak CEDAW hükümlerinin iç hukuka etkisine dair savunuculuğu daha da güçlendirmemiz gereken yıllardayız. Uluslararası alandaki tüm diğer kazanımlarımız daha fazla risk altında olmasın diye.

Kadının Statüsü Komisyonu 70. oturumu birçok tartışmanın da gölgesinde yapıldı. ABD’nin birçok ülkeye seyahat yasağı koyması, buralardan kadınların bu komisyon toplantılarına katılmasının riske girmesi, oturumun meşruiyetinin sorgulanması sonucunu doğurdu. Yani sistematik olarak feministleri bu süreçlerden, bu toplantılardan dışlayan bir ortamda, kadın hakları konusunda nasıl bir küresel buluşma yapabileceğiz diye soruldu mesela. Bir taraftan Kadının Statüsü Komisyonunda kadın haklarına yönelik “backlash” diye gündemimize giren tepki, tepkili saldırı gündem maddelerinden biriydi. Diğer taraftan engelli temsiliyetinde oldukça eksiklikler vardı ve bazı gruplar, topluluklar sonraki zirvelerde daha fazla kapsayıcılık talebinde bulundular.

Bütün bunların yanı sıra tabii güzel şeyler de oldu. Mesela **BM’ye uzun süredir lobcilik yapan gruplar var, bir Yaşlı Hakları Sözleşmesi BM Genel Kurulu gündemine gelsin diye.** Biz de bunu yakından takip ediyoruz; yaşlılığın toplumsal cinsiyeti ve diğer hak alanlarıyla kesişimi. 30 yıl önce Pekin Deklarasyonu bu meseleyi görmüş ve kabul etmişti; yaşlı kadınların karşılaştığı zorlukları ve ayrımcılıkları. Bugün hala çok görünür değil, gerek finansmanda gerek politikalarda. Ama bu konu Kadının Statüsü Komisyonu’nda izlediğimiz kadarıyla nihayet ele alındı.

Ezcümle, **biz kadın örgütleri, feministler, çeşitli alanlardan hak savunucuları olarak, uluslararası insan hakları mekanizmalarıyla ilişkilenmeyi en az ulusal düzeydeki çalışmalarımız kadar önemsiyoruz ve buralara katılmayı çok kritik fırsatlar olarak görüyoruz.** Uçan Süpürge Kadın İletişim Araştırma Derneği olarak bu mekanizmaların etkin kullanılması için özellikle son birkaç yıl içerisinde eğitimler yaptık, savunuculuk materyalleri, eğitim kitleri yayınladık, Evrensel Periyodik İnceleme gibi raporlama süreçlerine katıldık. Kimseyi geride bırakmama ilkesinin ışığında kesişimselliğe, erişilebilirliğe vurgu

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

yaptık. Kapsayıcı ve bütünlüklü bir hak savunuculuğu için ana fikir ve belge ürettik. Bunları da her zaman dilimiz döndüğünce yapmaya devam edeceğiz.

Burada arkadaşlarımızı dinlemek, bu deneyimleri buraya bize aktarmaları için bu ortamı yaratmak da çok önemli bizim için. Sinem ve Gülfer bu meselenin iletişimi nasıl yapılır konusunda çok somut bir örnek verdiler. Bir iletişimci gözüyle de baktığımda bunun bir örnek olmasını çok arzu ediyorum. Çünkü hepimiz sivil alanda faaliyet gösterirken birçok ulusal, uluslararası veya yerel toplantılara, etkinliklere katılıyoruz. Ama bunlara gidip döndüğümüzde sosyal medyamıza, web sitemize yazdıklarımız “Buraya da katıldık”tan bir adım öteye gitmeli. Orada neler konuşuldu, biz neler yaptık, başkaları nasıl katılacak? Biz bir daha katılırsak hangi deneyimlerle gideceğiz? Oradan neler koyduk geldik cebimize, orası nasıl bir yer? Bütün bunları bize gün be gün aktardılar. Bunun önemli bir çaba olduğunu düşünüyorum.

Selma Acuner uzun yıllar uluslararası mekanizmaları çok yakından tanıyan birisi ve bakalım bu sene o neler taşımış Türkiye’ye.

Dr. Selma Acuner, Kadın Koalisyonu ile Yeni Teknolojiler ve Yaşlılıkta Kadın - Patiska Platformu

Öncelikle hepinize merhabalar. Önce bir teşekkürüm olacak. Kadının Statüsü Komisyonu 70. Oturumuna Türkiye’den katılan bütün sivil toplum örgütü temsilcileri son derece faal ve etkindi. Fakat bu seneki haberciliği Sinem ile Gülfer yaptı. Her yerdediler. Bunun devamını diliyorum. Bu önemli bir şeydi.

Ben Kadının Statüsü Komisyonuna gerçekten de çok uzun yıllardır katılıyorum. 1995 Pekin 4. Dünya Kadın Konferansı’na da katılanlardan biriyim. Kadının Statüsü Komisyonu Pekin’den sonra yeni bir görev daha aldı. Ve oradaki 12 kritik alanı takip etmeye başladı.

KSK kendiliğinden kurulmadı biliyorsunuz. **KSK’nin arkasında çok büyük bir mücadele var.** O mücadelenin içinden özellikle Bertha Lutz’un fotoğrafını koymak istedim sunumuma. Aslında Türkiye’de de, dünyada da ve birçok ülkede de ne yapılıyorsa kadınlar için, kadın hakları için, LGBTİ hakları için, yaşlı hakları için bunun arkasında hep büyük mücadele veren kadınlar var. Gecesi gündüzüne katan, kendi yaşamından feragat eden, çoluğundan, çocuğundan, evinden, sevgilisinden, her şeyinden feragat eden kadınlar var. Tabii bunun karşısında hiç yılmaksızın hakları geri götürmeye çalışan aşırı sağ hareketler ve ülkeler var. Birleşmiş Milletler bundan muaf değil. Tam da aksine orada yıllardır gözlediğimiz şey, hem bu **muhafazakâr blok, hem de ilerlemeci like-minded dediğimiz yani aynı fikirde, aynı zihniyette olan ülkelerin mücadelesi yıllardır sürüyor.**

Neden Bertha Lutz’u koydum? Çünkü Kadının Statüsü Komisyonu 1946’da kuruldu diyoruz ya, aslında **Kadının Statüsü Komisyonu’nun geçmişi için 1945 yılı öncesine, 1919’lara ve hatta daha gerisine gidebiliriz.** Çok önemli ve büyük bir kadın mücadelesi var. Kadınlar savaşa rağmen bir araya gelmeyi başarıyorlar. Hiçbir koşul onları durduramıyor örgütlenmek için. Dönüp baktığınız zaman mesela Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) kuruluyor 1920’de. Bu cemiyet kurulurken kadınların görüşüne Versay Anlaşmasında (1919) yeterince yer veriliyor mu? Hayır. Yani bu mücadele o günden bugüne devam ediyor. Birleşmiş Milletlerin kuruluş aşamasına baktığımız zaman, 1945 yılında Birleşmiş Milletler Şartı oluşturulurken, kadınlar uzun yıllardır süren çabalarını, çalışmalarını bu sürecin içine katmak için uğraşıyorlar. Kadın örgütleri bir taraftan mücadele verirken, müzakerelere giremiyor. Aynı şimdi KSK’de kadın örgütlerinin müzakerelere giremiyor olduğu gibi. O dönemde müzakerelere girenlerden biri Bertha Lutz. Dört kadın delege şartı imzalayanlar arasında dört kadın delege müzakereci, toplamda sekiz kadın

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

delege. Yani bütün dünyanın dirliği, düzeni, barışı için yapılan bir sözleşmede sadece sekiz kadın delege var. Fakat bu sekiz kadın delege o kadar iyi bir mücadele veriyorlar ki; metne eşit katılımın güvence altına alınmasını dahil etmek için. Dört-beş kadın eşitlik kavramının, kadın-erkek eşitliğinin BM Şartı'na girmesi için mücadele ederken, bir taraftan da kadınların haklarını savunacak bir Kadının Statüsü Komisyonu kurulmasını öneriyorlar. Yani 1900'lere kadar geriye giden bir çaba var.

Ne var ki bütün kadın delegeler aynı fikirde değil. Sivil toplum örgütleriyle işbirliği içinde çalışıyor olmalarına rağmen, bazı ülkeler mesela Amerika'daki kadın örgütleriyle çalışan delegeler onların fikirlerini tam aktarmıyor. Her yerde olduğu gibi. Özellikle eşitlik vurgusunda maalesef bir çatışma oluyor. Günümüzde de aynı şey savunuluyor; "Ne gerek var kadın haklarına? Zaten insan hakları var. Kadın haklarını insan hakları içinde eritelim." İşte bu dört kadın -başta Bertha Lutz olmak üzere- ve kadın örgütleri büyük bir mücadele veriyorlar. 1946 yılında Kadının Statüsü Komisyonunun kurulması için mücadelelerini sürdürüyorlar. Önce alt komisyon olarak kuruluyor. Bunun sebebi; o dönemde ABD delegesi olan ve İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığına atanmış olan Eleanor Roosevelt var. Kendi ülkelerinde eşitlikle ilgili yeni bir şeyler oluşmasın, yeni koşullar gelmesin diye bunu alt komisyon yapalım diyorlar. Ve bu, uzlaşma içinde alt komisyon olarak kurulmasına neden oluyor. Ne var ki kadın örgütleri boş durmuyorlar ve onların baskısıyla **1946'da KSK kuruluyor**.

Kadının Statüsü Komisyonu nedir? **KSK 45 üye devletten oluşuyor. Dört yıllık dönemler için seçiliyor ülkeler.** Bu 45 üye arasında Türkiye şu anda yok. Türkiye çeşitli dönemlerde içinde oldu, Kadının Statüsü Komisyonunun üyelerinden biriydi. Peki, KSK'nin önemi nedir? Üye olursanız ne oluyor? Taslak sonuç (uzlaşılmış sonuçlar metni içerisinde yer alan) sunabiliyorsunuz ve tartışılmasını sağlıyorsunuz.

Kadının Statüsü Komisyonu mart ayında toplanıyor. Bunu UN Women (BM Kadın Birimi) koordine ediyor. Daha önce yani UN Women'dan önce Division for the Advancement of Women, yani Kadının İlerlemesi Birimi sorumluydu. Birleşmiş Milletler Kadın Birimi kurulduktan sonra koordinasyonu üzerine aldı. Bu **her yıl düzenlenen komisyon toplantısı sonunda çok önemli olan "uzlaşılmış sonuçlar" (Concluding Observations) çıkar.** Gözden geçirilme oturumlarında sadece "siyasi deklarasyon" kabul edilebilir. **Her Kadının Statüsü Komisyonu sürecinde resmi taraf "yan etkinlikler" düzenler, sivil toplum tarafı "paralel etkinlikler" düzenler. Bunların yanı sıra high level dediğimiz yüksek düzey paneller düzenlenir.** Bu yüksek düzey panellerde bakanlar gelir konuşurlar, ülkelerindeki durumları anlatırlar. Eleştirel bakışla anlatmazlar elbette.

KSK esas olarak Pekin Eylem Platformunu izler, 12 kritik alanın izlemesini yapar. Şu anda KSK'nin en büyük eksiklerinden birisi, çıkan sonuçların (uzlaşılmış sonuçlar) izlemesini kim yapar? kısmının boşa düşmesi. Siyasi bir yapı olan KSK'de politikaları kim oluşturur? New York'ta olan hükümet temsilcileri veya Türkiye'den New York'a giden resmi delegasyonlar oluşturur. Peki, bu delegasyonlar veya diplomatlar temel olarak kadın haklarını mı temeli alırlar yoksa ülkeler arası diplomasi mi konuşurlar? Yani o ülkeler arası diplomasi hiyerarşisini, mesela metnin kısa mı uzun mu şöyle mi böyle mi olmasında ülkeler arası çatışmaları çok rahatlıkla görebilirsiniz. Yani o sırada toplumsal cinsiyet eşitliği veya kadın hakları mesele değil de, misal Küba'yla ABD'nin arası kötü ve o nedenle birbirini reddetme veya aynı durum Türkiye üye iken Kıbrıs meselesinden dolayı karşı çıkma şeklinde olabilir.

Uzlaşılmış sonuçlar nedir? Bu sene uzlaşılmış sonuçlar metni büyük bir sorun yarattı. **Her sene Kadının Statüsü Komisyonu başlamadan 3-4 aylık bir teknik ve siyasi hazırlık dönemi vardır. Eylül ayı civarında uzmanlar bir araya gelir. Çeşitli ülkelerden konu uzmanları davet edilir. Bir rapor hazırlarlar.**

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

Devamında genel sekreterin raporu çıkar. UN Women taslak haline getirdiği metin için KSK'ye gelmeden önce hükümetlerden görüş alır. Bizim de içinde olduğumuz küresel kadın hareketi de bir taraftan paralel olarak hazırlık yapar. Hükümetler arası tartışmalara sivil toplum giremez. Sivil toplum paralel etkinlikler yapar veya bu etkinliklere katılır. Bu etkinliklerde feminist söylemler tartışılır fakat dünyadaki kadınların sorunlarına cevap verecek politikaları diplomatlar ve resmi görevliler bu tartışmalarda yer alır. Önceki yıllarda yani benim müzakereci olarak girdiğim dönemlerde, STÖ'ler üst kattaki balkonda oturup tartışmaları dinleyebilir veya aşağı salona inebilirlerdi bütün bu müzakereler yapılırken ve bir işbirliği oluşturulurdu. Ne var ki dünyadaki aşırı sağ iklimin giderek güçlenmesiyle yavaş yavaş kadın örgütleri bırakın o büyük salonları, tartışmaların yapıldığı odaların önüne bile yaklaştırılmamaya başladı. Ben bunu yaşayanlardan biriyim. Koridoru boşaltsın sivil toplum örgütleri denildiğini gördük. Şu andaki durumda, sivil toplum örgütleri resmi delegasyonların içine alınırlarsa ne yapabilirler? Müzakerelere katılabilirler. Türkiye'yi mesela 2013 yılından beri sadece bakanlık ve bakanlığın görevlileri temsil ediyor. Geçen sene (2025) "Pekin+30" olduğu için uzlaşmış sonuçlar metinleri tartışılmadı. Bir evvelki sene (2024) Türkiye toplumsal cinsiyet eşitliğinden ziyade kavramı kadın-erkek eşitliği ile sınırlandıran ülkelerle bir şekilde yan yana durdu.

Uzlaşmış sonuçlar metni tartışmaları son derece kolay gibi görünür, halbuki diyelim ki bir virgül koyacaksınız, saatlerce tartışılır. Veya kız çocukların eğitimi veya comprehensive sexuality education yani kapsamlı cinsellik eğitimi gibi bir kavramı metne koymak istediğimiz zaman müzakereler sürecinde büyük kavga çıkar, kavga büyüdükçe büyür ve asla kavramı sokamazsınız. Sadece bu kavram iki gün sabahlara kadar tartışılır. Sabah 5'e kadar süren oturumlar olmuştur.

Kadının Statüsü Komisyonu 70. oturumunda uzlaşmış sonuçlar metninde uzlaşamadı. İlk defa metin oylamayla kabul edildi. Bu ilk defa oluyor ve iyi bir şey değil. Bunu Amerika Birleşik Devletleri getirdi. Bu, 4. Dünya Kadın Konferansı sonunda kabul edilen Pekin Eylem Platformu'nun da madde madde tartışmaya açılması sonucunu çıkarabilirdi, şükür olmadı. Avrupa Birliği çok iyi bir diplomatik hamle yaptı, "madde madde değil toplu halde oylayalım" dedi. Ve kaybetti tabii ABD. Ne var ki burada durmadı Amerika Birleşik Devletleri, KSK'nin kapanışına bir resolution -karar- sundu; terminoloji uygun değil bunu da değiştirelim dedi. Ancak, bu da yine bir eylemsizlik önergesiyle (no motion) durduruldu. Oturumu balkondan izleyen kadın hakları örgütleri konuşmaları zaman zaman alkışladı, zaman zaman yuhaladılar. ABD "kötü niyetli güçlerin, çok taraflı kurumları tehlikeli toplumsal cinsiyet ideolojilerini yaymak için kullanmasını izleyip, durmayacaktık herhalde" gibi bir gerekçe kullandı. ABD hep böyle değildi. Bu son dönemde başladı. Bunun olması Kadının Statüsü Komisyonuna bir kırılma da getirmiş oldu; artık uzlaşının bir garanti olmadığını düşünmeye başladık. Oylamaya gitmek yeni bir "normal" haline gelebilir.

Sivil toplumun, kadın örgütlerinin uzlaşmış sonuçlar oturumlarına doğrudan müdahil olması şart. Şu anda KSK'nin yeniden canlandırılması tartışılıyor. Bu konuların orada mutlaka tartışılması gerekiyor. Birleşmiş Milletlerin bir dili var, son derece diplomatik ve çok farklı bir dil. Feminist kadın müzakereciler yetişmesi şart. Bu sene KSK oturumunun başkanlığını yapan Kosta Rikalı diplomat bize çok yakın duran bir isimdi ve iyi bir dil kullanıyordu diyebiliriz. İşte en azından onun gibi müzakere yapabilecek kadın müzakereciler lazım.

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

Sinem Sefa Akay, Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği

Bir saat oldu ve siz Kadının Statüsü Komisyonu 101 dersi aldınız. Selen Doğan ve Selma Acuner'e teşekkür ederiz bu kadar detaylı ve incelikli hazırlandıkları için. **Duyan-bilen-görenin anlatımı her zaman çok farklı oluyor. Biz de bunu anlatmaya çalıştık. 70. Oturumda neler oldu analizinden çok, sivil toplumdaki kişiler, aktivistler, hak savunucuları neden New York'a gitmiyorsunuz? Neden Kadının Statüsü Komisyonunda olmuyorsunuz? Neden kapsayıcılık, çeşitlilik, eşitlik dediğimiz farklı hak alanları orada olmasın?** Mesela bugün 8 Nisan Dünya Roman Hakları günü; Opre Roma! Roman haklarını orada Roman örgütleri anlatmalı. Göçmen haklarını orada göçmen örgütleri anlatmalı. Çocukların, gençlerin yaşadıklarını hak örgütleri anlatmalı, engelli örgütleri anlatmalı. Hak savunucularının çeşitlenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

KSK'nin iletişimini nasıl yaptık anlatacağız. Ama kesinlikle şunu da açıklayalım; biz influencer değiliz, haberci de değiliz, sosyal medyacı da değiliz, iletişimci de değiliz. Biz hak savunucusuyuz, feministiz ve yol arkadaşıyız. Fikrimizi beraber düşünerek uyguladık. Birazdan bahsederiz. Ama Gülfer sana şunu sormak istiyorum, diğer konuklarımıza sormadan önce; sen iki kez Kadının Statüsü Komisyonuna gittin 69. ve 70. Oturuma. Neden inat ettin? Sloganlar vardır ya kadın hareketinin, feministlerin. Slogan atmak için atmamız "İnadına isyan, inadına özgürlüğü" diyerek. Sen inat ettin. Kadının Statüsü Komisyonuna gideceğim dedin. Ben de öyle. Ve oraya nasıl gittin? Hak savunucuları, aktivistler ve izleyenler için belki bir ilham, cesaret olursun.

Gülfer Kırbaş, Çember Sivil İnisiyatif Derneği

Hiç bilmediğim bir yerden bu noktaya geldim. KSK diye duysam açılımını yapamayacağım bir noktadan iki yıldır KSK'ye giden oldum. O yüzden açıklayıcı olacağını düşünüyorum deneyimimin. Ben ilk defa 2025'te gittim. 2024'ün sonuna doğru UN Women bir e-mail göndermişti; KSK'ye katılım için başvurabilirsiniz, destekliyoruz diyen. Bunu gördüm ama açıkçası hiç üstüme alınmadım. Benimle ilgili bir şey olduğunu düşünmedim. Zaten yıl sonuna doğru projeler, saha, Adıyaman'da koşturma derken kalkıp Amerika'ya gitme fikri çok uzak, hiç benimle, bizimle ilgili değil gibi gelmişti. Ama bununla ilgili e-mailler gelmeye devam ettikçe "neydi bu KSK?" diye baktım. Pekin'e dayandığını, hikayesini biliyorum ve çok da heyecanlanırım. Kadınların, sivil toplumun 1995'te trenlerle Pekin'e gittiğine, uzun yolculuklar yapıldığına, İstanbul'da mola verildiğine, orada çadırlarda kaldıkları ve nasıl bir savunuculuk yaptıklarına dair hikayeler var. Meselenin buna dayandığını öğrenince ilgimi çekmeye başladı ve biraz daha araştırdım ne olduğuna dair. Ve başvurudum. İlk gidişim böyle oldu. Ama ilk gidişim gerçekten el yordamıyla yol bulmak gibiydi. Heyecanlıydım, çok hazırlıklı değildim. Her şeyi ilk defa deneyimledim orada. Oradan beslendim. Bir sürü şeyi anlamadım belki; sistem nasıl işliyor gibi. Ama Selma Hocamdan duydukça rahatlıyordum. Bunu bilen birileri var çok şükür diye. Başka bir dil konuşuluyor. Kavramları takip edebilmek, anlamak zor. Çünkü bir şekilde ilgili olduğumuz konuları takip etsek de dünyayı bu kadar yakından takip etmiyoruz her zaman. O yüzden, **orada bir anda dünyanın her tarafından kadının kendi gündemini anlattığı bir ortamda ve birbiriyle aslında ortaklaştıkları yerleri gördüğüm yerde ben beslendim ve şununla döndüm: Dünya küçük bir köy. Bir yandan aynı sorunları yaşıyoruz, bir yandan da birbirimizin deneyiminden öğrenebiliyoruz.** Bu çok heyecan vericiydi. Ve orada olmamızın nasıl bir anlamı olduğunu gördüm. En anlaşılır olan buydu benim için. Bir şekilde burada devletler nezdinde bir müzakere yürüyor. Nasıl Türkiye'de bir yasa yapılırken eylem yapıyorsak, onunla ilgili konuşuyorsak, yazıyorsak, çiziyorsak, KSK'de de olmamız lazım ve aynı sürecin işlemesi gerekiyor. Bunu yıllardır yapan kadınların olduğunu görmek, Türkiye'den, dünyadan hatta çok kalabalıklar halinde gelen ülkelerin

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

olduğunu görmek çok heyecan vericiydi. Dolayısıyla bir daha gitmek için bu sefer Sivil Düşün'e başvurduğum. Sivil Düşün Avrupa Birliği Programı uluslararası savunuculuk mekanizmalarına katılımı destekliyor. Oraya neden gitmek istediğimi, daha önce gittiğimi, ÇemberDE'de de yaptığımız afet sonrası müdahale çalışmalarımızı, feminist afet ve kriz yönetimi meselemizi anlattım. Bunun KSK gibi bir uluslararası platformda nasıl tartışıldığını görmeye ihtiyacımız olduğunu ve kendi çalışmalarımızı da oraya aktarmak istediğimizi söyledim. Bu kabul oldu. Gidişle ilgili ihtiyaçlarımı karşılayan bir destek bulmuş oldum. Benim gibi Sivil Düşün'den destek alan başka arkadaşlar da var. Sen nasıl gittin Sinem?

Sinem Sefa Akay, Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği

Ben bayağı inat ettim, kafaya taktım. Çünkü Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği uluslararası insan hakları mekanizmalarını kullanan bir sivil toplum örgütü. CEDAW olsun, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme olsun. Bunları kullanıyoruz. Gölge Rapor, Alternatif Rapor ve bilgi notlarını komitelerin inceleme dönemleri gelmese de yolluyoruz. Çünkü bizim için uluslararası, küresel düzeyde savunuculuk da çok önemli. Bir de bunlar aslında bir bellek. İleride "ne olmuştu" diye elinizde bir rapor, bir bellek oluyor. Bakmak için bir kaynak, yapı taşı. En son Türkiye'nin Evrensel Periyodik İncelemesi için bir paydaş raporu hazırladık. Bir koalisyon kurduk. El birliğini çok önemsiyoruz. Sesi, sözü büyütme, dayanışma yaşatır demek için. Onun için geçen yaz dedim gidelim! Bir de ABD vize var. Sonuç olarak Amerika'ya gitmesi zor. Vizeniz yoksa sizi almıyor. Hatta vizeniz varsa kapıdan da belki geri çevirebiliyor. Onun olmasının avantajını kullanarak dedim ki **bunu birinci elden biz niye deneyimlemiyoruz? Yani bir sivil toplum örgütü olarak, hak savunucuları olarak. Ve bunu nasıl aktarabiliriz? Derdimiz kendimiz değil. Oradaki çeşitliliği sağlayabilmek için bunu nasıl aktarabiliriz hak savunucularına? Orada olabilmeleri için nasıl onları teşvik edebiliriz? Yani derdim buydu; gidip görmek, orada oturmak, neyi nasıl yapıyorum? Nereden nereye yürüyorum? Kimler gidiyor, gitmiyor, gidemiyor? Sınırlılıklar, zorluklar, kolaylıklar neler? Bunu görmektir.** Tabii ki savunuculuk her zaman yaptığımız şey. Bizim ana konularımızdan biri çocuk yaşta evlilik, dijital ortamlarda kadınların becerilerinin gelişmesi ya da güvenli dijital ortamlar, iklim değişiminin kişisel etkileri, kız çocuk odaklı tasarım lensi. Bunlar zaten yapılanlar; lobicilik, savunuculuk aralarda yaptıklarımız. Seninle el birliği yapalım, iletişimini yapalım dediğimiz fikir de buradan çıktı. Gitmeden önce oturup düşündük; nasıl bunun iletişimini yaparız? Bir kampanya gibi nasıl anlatırız? Az, çok, olduğu kadar, olduğu gibi. Samimiyetle. Ne bir akademik dille ne ders olarak. Biz nasıl yaşıyorsak öyle anlatalım diye gün be gün neleri koyabiliriz hazırladık. Günün videosu, günün manşeti gibi fikirler çıktı. Günün manşetini uzlaşmış sonuçlar üzerine Selma Acuner bize verdi. Videolar koyduk, seninle sohbet yaptık. İlayda, Sinem, Gülfer olarak samimi bir sohbetimiz vardı, "Çok yürüdük, yorulduk, jetlag olduk" dediğimiz. Yaşadığımız anı aktarmak istedik. New York çok uzak gibi gözüküyor. Ama katılanlar bizim gibiler. Sadece farklı lisanları konuşuyorlar. Farklı kıyafetleri var, rengarenkiz. Yan yana, günün ortasında kahve içip yemek yiyoruz, yoruluyoruz. Benim de buydu deneyimim. Ben de yol ve konaklama için UN Women'dan destek alarak gittim. Fakat ilk başta kayıt olmanız gerekiyor. Akredite olmayan sivil toplum örgütleri kayıt yapamıyor. Bu aslında güvenlik nedeniyle, çünkü maalesef back-lash dediğimiz bu geriye doğru gitmeler nedeniyle herkes için içerisine girerse kazanılmış bazı hakların geriye gitmesine de neden olabilir. **Akredite olan yani Ekonomik, Sosyal, Kültürel Haklar Komitesi ECOSOC'a akredite olan sivil toplum örgütlerinin 20 katılımcı hakkı var. Yani o sivil toplum örgütü adı altında gidiyorsunuz.** Biz başvurduk ama daha bu akreditasyonu alamadık. Bu nedenle Türkiye'den akredite olanların listesine baktık. Bizim yol arkadaşlarımızdan biri Eşit Haklar İçin İzleme Derneği. Onlardan rica ettik. Kaydımızı yaptılar ve onların bir kontenjanını kullanarak akredite kartı aldık. Bu kart olmadan BM binasına giremiyorsunuz. Yani bir kimlik veriliyor ve artık akredite olmuş

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

oluyorsunuz. Kırmızı Biber Derneği de bunu mesele etmiş durumda. O 20 kontenjanının hepsini kullanıyor. Kendileri dışında ne kadar çok kadın hakları alanından ya da başka alanlardan sivil toplum örgütü, feminist, hak savunucusu orada olursa işte ses, söz o kadar büyüyecek diye.

Fatma Aytaç, Kırmızı Biber Derneği

Kırmızı Biber Derneği 2011 sonunda kurulmuş kadın hakları mücadelesi veren, hak savunuculuğu yapan bir dernek. Üç temel alanımız var. Bütün çalışmalarımızı toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde yapıyoruz. Hak savunuculuğu yaptığımız alanlardan biri uluslararası savunuculuk. Uluslararası anlaşmalar da dahil olmak üzere Kadının Statüsü Komisyonuna katılma ve katılımın sağlanması, ECOSOC akreditasyonu konusunda yani hepsini bir bütün olarak düşünerek çalışma yapıyoruz. Aynı zamanda Patiska Platformunda yaşlılık hakları çalışıyoruz. Kadın Koalisyonu ve Eşitlik için Kadın Platformunun da destekçileri ve üyelerinden biri olarak, hem dernek olarak hem şahsen elimden geldiğince destek vermeye çalışıyorum. Son beş yılda ise dijital alandaki savunuculuk açısından STEM yani fen, matematik, teknoloji ve mühendislik alanında kız çocukların bu alanda eğitim ve meslek seçimine yönelik projeler üretiyoruz. Benim ilk katıldığım KSK toplantısı,59. Oturumdu. Ben o sırada henüz daha gelip gidiyordum Amerika'ya. 15 sene önce taşındık buraya. O zamanlar KADER yani Kadın Adayları Destekleme Derneği'nin de genel sekreteri olarak görev yapıyordum. Selma Hoca beni aradı; Kadının Statüsü Komisyonu'na bir akademisyenin katılımı için ECOSOC akreditesi olan bir dernek olarak KADER onaylar mı? dedi. Ben de New York'a gidip geliyordum, vizem, orada kaldığım yarı kiralık bir evim var. Ben de niye gitmeyeyim diye düşündüm ve macera böyle başladı. Selma ile kadın hareketinden birbirimizi biliyoruz. Ama ilk tanışmamız uçakta oldu. Uçakta burada, şu anda özet olarak anlattığı kendi deneyimini aktardı. KSK boyunca bütün toplantılara beraber girdik, Viyana kafede kahveler içtik derken 11 yıldır KSK'ye katılıyorum. Amerika'ya yerleşince ilk iş olarak Kırmızı Biber Derneği'ni ECOSOC'a akredite etmek istedim. KADER deneyimimle tüzüğümüzü İngilizceye çevirdim. Dernekler Masasından faaliyet raporunu indirip, onun çıktısı üzerinde elimle İngilizcelerini yazarak çevirdim ve başvuruyu yaptım. Hemen ertesi sene kabul aldık. **Kadının Statüsü Komisyonu mart ayında New York'ta yapılıyor. Resmi toplantılar var, müzakerelerin yapıldığı. Bir de side events yani yan etkinlikler var, devletlerin ve BM kuruluşlarının - UN Women, UNFPA gibi- düzenlediği. Paralel etkinlik ise bizler gibi sivil toplum kuruluşlarının yaptığı etkinlikler. BM binasının dışındaki mekanlarda.** Eskiden pek çok yerle anlaşılmıştı. Fakat artık Church Center ve de Salvation Army diye iki binada paralel etkinlikler düzenleniyor. COVID sonrası zoom üzerinden de pek çok etkinlik yapıldığı için bizim yaptığımız gibi paralel etkinliklerin bir kısmı yüz yüze bir kısmı da zoom üzerinden yapılıyor. Paralel etkinliklere katılmak için elinizi kolunuzu sallaya sallaya gidip katılabilirsiniz. Ne var ki **ECOSOC'a akredite bir sivil toplum kuruluşu tarafından onaylanmaya neden ihtiyacımız var? BM binasına giriş kartı almak için.** Ben Kırmızı Biber Derneği'nin bu konudaki focal point yani irtibat kişisiyim. Kayıt işlemlerini ben yapıyorum. Indico diye bir sistem üzerinden. Bu sene Kırmızı Biber Derneği adına iki kişi katıldık ve geriye kalan 18 kişilik kontenjanı da doldurduk diğer sivil toplum temsilcileriyle. Bazı arkadaşlar başvuruyorlar ve katılamıyorlar. Çünkü vize almak gerekiyor, mali destek gerekiyor uçak masrafı vb. için. Sistemde onaylama tamamen güvenlikle ilgili. BM'nin Viyana'da, Nairobi'de, Cenevre'de, New York'taki binasına giriş için. **Akreditasyonu olan STÖ diyor ki "ben sponsorum, onaylıyorum, bu kişi yakınımıdır, dolayısıyla bu kartı verebilirsiniz". Her KSK oturumu öncesi kimlik kartını veren büroya giderek kartınızı alıyorsunuz. Ondan sonra isterseniz yan, isterseniz paralel etkinliklere, STÖ'lere açık olan müzakere toplantılarına katılabiliyorsunuz. Tüm müzakereler açık olmuyor. Açılış ve kapılış oturumları genellikle açık oluyor.** Biz Kırmızı Biber Derneği olarak hemen hemen her sene bir paralel etkinlik düzenlemeye çalışıyoruz. Bunu yapmak istememizin çok önemli bir

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

nedeni var; hem uluslararası partnerlerimizle yani burada tanıştığımız, network kurduğumuz insanlarla bir araya gelmek hem de Türkiye’den ve New York’ta yaşayan insanlarla bir araya gelmek. Dolayısıyla hem Türk toplumunu bir araya getiriyoruz hem de bir komünite de oluşturmuş oluyoruz. Bu sene Patiska Platformu, Sisters Lab Bilim ve Teknolojide Kadın Derneği, Kırmızı Biber Derneği ve Kadın Koalisyonu olarak bir etkinlik düzenledik. Bu etkinlikleri özellikle joint venture şeklinde yani herkesle birlikte düzenlemeye çok önem veriyoruz. Böylece kurumlar arasında dayanışma oluyor ve hep birlikte kendimizi anlatma şansı buluyoruz. Bu sene hem yaşlılık anlattık hem sistem anlattık hem de Bilim ve Teknolojide Kadın Derneği’nin 45 yaş üstü kadınlara yönelik dijital okuryazarlık projesini anlattık. Bu seneki KSK’nin teması “adalete erişim”di. Bu konuların her biri adalete erişim, demokrasinin sağlanması, eşitliğin sağlanmasıyla ilişkili. Bu nedenle üç konuyu birleştirmek üzere şöyle bir başlık tasarladım; Women, Wisdom, Web: No one left offline. Yani kadın, bilgelik ve web: kimse çevrim dışı kalmamasın.

Ben olabildiğince, elimden geldiğince ECOSOC akreditasyonu konusunda yardım etmeye ve danışmanlık vermeye çalışıyorum. Gönüllü olarak elbette. Bunun bir prosedürü var. Çok zor bir prosedür değil. Ancak zor olan şu; **akreditasyon komitesi yılda iki kere toplanıyor, ocak ve mayıs ayında. Dolayısıyla bu süreye yetiştirmek önemli. Normalde zaten en az bir yıl alıyor. Yani bir yıldan önce tamamlanan akreditasyon yok.** Ben bu sene Bodrum Kadın Dayanışma Derneği’nin akreditasyonuna destek veriyorum. İki senedir derneğin akreditasyonu erteleniyor. Çünkü ülkeler soru soruyor. **19 ülke var komitede. Akreditasyon komitesi KSK’den farklı.** 19 ülkeden biri olan Ermenistan her soruyu soruyor ve soru sordukça akreditasyonun değerlendirilmesi erteleniyor. Değerlendirme komitesinde büyük bir siyasal bölünme ve ayrışma var. Hiçbir ülke kendisinin sorunlu olduğu diğer ülkenin sivil toplum örgütünün geçmesini istemiyor. Bu örgütün hükümet taraftarı olması ya da karşıtı olması onları hiç ilgilendirmiyor. Böyle bir siyasal duruş var, engelleme var. Buna dair kadın örgütlerinin bir şey yapması gerekiyor diye düşünüyorum. Akredite için başvuran örgütler gelen soruları kesinlikle kaçırmazlar. Mutlaka cevap versinler. İki kere kaçırırsanız başvurunuz yanıyor. O akredite sürecinde de birbirimize el vermemiz gerekiyor.

Gülfer Kırbaş, Çember Sivil İnisiyatif Derneği

Bu paralel etkinlik dediğimiz “dünyanın dört tarafından kadınlar buraya geliyor” dediğimiz şeyin tam da karşılığı. Yani herkes bir şekilde kendi gündemini buraya taşıyor. Tam da Fatma Hanım’ın anlattığı gibi. Onlar nasıl yaşlılık meselesini dert ettilerse, bu konuda konuşmak istiyorlarsa, Türkiye’de bu çalışmalarını zaten yapıyorlarsa, bu konuyu oraya taşıdılar. Bunu görmek çok heyecan verici. Genç topluluklar vardı, yaptıkları projeyi anlatan. Kendi ülkelerindeki hak ihlallerini anlattıkları. Arap ülkelerinden hükümetler ve BM kuruluşlarıyla birlikte nasıl ilerleme kaydettiklerini anlatan çok coşkulu bir toplantı yaptılar mesela. Tunus’tan gelen aktivistler vardı. Ve onlar eleştirilerini sundular. İnanılmaz bir bilgi kaynağı. Aynı anda, aynı günlerde hepsini bir arada görme şansız oluyor. Benim için çok öğreticiydi. Yakın coğrafyalarımızı biraz az biliyoruz. Arap dünyasını az takip edebiliyoruz genelde. Bu arada biriyle tanışıyoruz, aralarda sohbet ediyoruz. **Sadece etkinlik gibi düşünmemek lazım. Soru sorup yorum da yapabiliyorsunuz. Yani o kadar resmi paneller, sempozyumlar değil. Orada hep beraber aynı meseleleri, aynı çözümleri konuşuyoruz. Ses hakkınız, söz hakkınız da yok değil. Etkinliklerin listesi olan, takip edebildiğimiz platformlar var.** Bayağı ders gibi çalışıyoruz her gün. Ertesi gün hangi etkinliklere gireceğiz? Programımızı çıkartıyoruz. Toplantılar sabah sekiz buçukta başlıyor. Koştur koştur. Ondan ona geçiriyoruz. Oldukça yoğun bir tempo. Bütün bunların İngilizce olması da gözümüzü korkutmasın lütfen. **İngilizce bilmek tabii**

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

ki iletişimimizi kolaylaştırıyor. Ama endişeleriniz varsa bile teknoloji de yardımcı oluyor. Biz de birbirimize yardımcı oluyoruz.

İlayda Eskitaşçıoğlu Karavelioğlu, Konuşmamız Gerek Derneği

Konuşmamız Gerek Derneği menstrüel adalet için mücadele eden, regl yoksulluğu ve tabusuyla mücadele eden bir dernek. Kadının Statüsü Komisyonu'nda temsiliyeti çok şapkalı yapmanın mümkün olduğundan bahsetmek istiyorum. Bu benim üçüncü Kadının Statüsü Komisyonu katılımım. 2024 yılından itibaren katılabilirdim. 2020'de de pandemi sırasında online katılmış ve takip etmiştim. Bir defa da Birleşmiş Milletler Kadın Biriminin, UN Women'ın desteğiyle yüksek düzeyli siyasi foruma katılma fırsatım olmuştu. Bunların hepsinde ilk yola çıktığım zaman gerçekten hiçbir fikrim yoktu. Şu an, oradaki o ormana, hengameye girmiş ve güzel anılarla geri dönmüş insanların rahatlığıyla şakalaşarak konuşuyoruz. **Belki oraya gitme niyeti olan insanlar için kafa karıştırıcı, bazen cesaret kırıcı olabilir. Ama şunu söyleyerek başlamak isterim: Orada yalnız kalmıyorsunuz.** Böyle bir yere atılmanın deli cesareti ve korkusuyla yola çıksak da ben ilk kaydımı Fatma Hocamın sayesinde, o sistemi öğrenerek oluşturdum. Kuzey Makedonya'da, vakti zamanında, Pekin+25 sürecinde bir havaalanında bavulumu, yolumu bulmaya çalışırken Selma Hoca elimden tuttu. İlk Birleşmiş Milletler binası turumu Şehnaz yaptırdı. Türkiye'den feminist hareketin o sahiplenici, sarmalayıcı hali mutlaka orada oluyor. Ve birilerinin peşine takılıp bile, etkinliklere katıla katıla yönünüzü buluyorsunuz. Köklü, milyonlarca liralık fonlar almış bir dernek olmanıza, oradan gelmenize kesinlikle gerek yok. Onun cesaretini vererek söylemek istiyorum. Ben hiç yalnız hissetmedim. Yeni gelen arkadaşlarımı da yalnız hissettirmemeyi ödevim ve sorumluluğum olarak aldım. Hepimizin de bunu yapmayı sürdüreceğine inanıyorum. O yüzden yalnız kalacağınız bir süreç yok. Sular seller gibi şakır şakır İngilizce konuşmaya da çok gerek olduğunu hissetmiyorum. Yapay zekâ var. Artık çeviri çok daha kolay göreceli olarak. Bin bir memleketten bin bir aksanlı İngilizce ile ama bir şekilde beden diliyle, bir şekilde feminist hareketin o dayanışmacı ruhuyla anlaşılabilen binlerce kadının arasında olacaksınız. Çok şapkalılıktan şu şekilde bahsetmek istiyorum; Bugün burada Konuşmamız Gerek Derneğini, bir feminist sivil toplum örgütünü temsil ediyorum. Ama bir yandan da Koç Üniversitesi'nde, KOÇKAM'da doktora sonrası araştırmacı olarak çalışıyorum. Bu sene Kadının Statüsü Komisyonuna 2025'te yürüttüğümüz bir uluslararası araştırmacının çıktılarını paylaşmak amacıyla üniversitenin araştırma bütçesiyle katılabilirdim. Ama odalar arasında şapkalarımı değiştirebilirdim. Yani **oraya giderken belki üyesi olmadığınız ama gönüllüsü olduğunuz, dayanıştığınız diğer kurumların meselelerini de alıp götürme gibi bir fırsat oluyor.** Dolayısıyla sadece akademi şapkanızla veya sadece sivil toplum şapkanızla orada olmuyorsunuz. Ben Birleşmiş Milletlerin iki programında yer aldım ve savunuculuğa bu şekilde atıldım. Biri Birleşmiş Milletlerin çok yeni bir kurumu olan Birleşmiş Milletler Gençlik Ofisi. 2022 yılından itibaren bu ofisin bağımsız bir Birleşmiş Milletler kurumu olması için lobiciliğinde, savunuculuğunda çalıştım. Anlamli gençlik katılımı üzerine çalışıyor. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları için 17 Genç Lider Programı için seçilen 17 genç liderden biriyim. Otuzlarımaya yeni adım atmış olmama rağmen geçiş sürecinde yani meşaleyi devrederken anlamli gençlik katılımını destekleyen etkinliklerde yer almaya çalışıyorum. Diğeri Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Liderler Ağı. Bu Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Genel Direktörü Sima Bahus'un başlatmış olduğu bir girişim. Yüz kadar dünyanın farklı farklı bölgelerinden, farklı farklı savunu alanlarında çalışan kadının, feminist aktivistlerin, sivil toplum kuruluşu temsilcilerin, akademisyenlerin bir arada olduğu gayri resmi bir danışma kurulu, bir dayanışma ağı. O ağın bir parçası olarak bu sene Kadının Statüsü Komisyonu etkinliğinde konuşmacı olma fırsatını yakaladım. Şunu da söylemeden geçemeyeceğim; **konuşmacı olmasanız da, bir paralel etkinlik düzenlemesiniz de sunabileceğiniz katkı çok büyük.** Ben 2024 yılında Konuşmamız Gerek Derneği olarak bir paralel etkinlik

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU 70. OTURUMU
DENEYİM PAYLAŞIMI BULUŞMASI - 8 Nisan 2026
DEŞİFRE METİN

düzenleme fırsatını buldum. Paralel etkinlik düzenlemekle başlamak tercih edebilirsiniz, tercih etmeyebilirsiniz de. Birtakım engellerle karşılaşmak mümkün. Mesela biz regl tabusu alanında çalışan Ganalı aktivistlerle Gana'dan ve Türkiye'den perspektifleri karşılaştıran bir etkinlik tasarlamıştık. Ama Ganalı arkadaşlarımızın hiçbiri vize alamadı. Birleşmiş Milletler koridorlarında yana yakıla en azından mümkünse Gana'dan veya Batı Afrika'dan feminist arkadaşlar odada olabilir mi, onların temsilini nasıl sağlarız diye koşturduğumuzu hatırlıyorum. Ama **online katılımın da mümkün olduğunu buradan hatırlatalım. Destek bulunamazsa, fiziksel olarak orada bulunulamazsa bile, biz paralel etkinliklerde bunu mümkün mertebe yapmaya çalışıyoruz. Yani oraya gidemeyince kapı kapandı diye bir şey yok.** Bu sene önemli bir tema var Kadının Statüsü Komisyonunda açıklanan: 2026 yılı Kadın Çiftçiler Yılı ilan edildi. İçinde bulunduğumuz savaş sebebiyle, gübre kullanımının darbe almasıyla, ciddi bir tarım ve açlık kriziyle yüz yüze kalacağız. Kadın çiftçilerin de bu dirençlilikteki rolünün ne kadar büyük olduğunu çok iyi biliyoruz. KSK bittikten sonra savunu süreci bitmiyor. 2026 yılı boyunca bu temaya uygun olarak, kadın çiftçilerle dayanıştığımız etkinlikler düzenleme ödevini ben not alarak geri döndüm. Yani oraya giden arkadaşlardan, orada konuşulan, ilan edilen temalardan yola çıkarak sene boyunca aslında o ruhu sürdürmeye devam etmek bence çok çok kıymetli. Konuşmacı olduğum etkinlik BM Kadın Birimi Liderler Ağ'ının organize ettiği bir yan etkinlikti. Çünkü organizatörlerden biri İzlanda'ydı. Dolayısıyla bu bir devlet eliyle yapılmış bir yan etkinlikti. Bu senenin ana teması olan kadınların ve kız çocukların adalete erişimi teması etrafında dört hukukçu panelist bir aradaydık. Kosova'nın eski Cumhurbaşkanı Atifete'den Dünya Bankası'ndan savunucu ve hukukçu Marie-Chantal'a, Birleşik Krallık'tan aktivist avukat Shola'ya uzanan, farklı farklı yerlerden, farklı farklı deneyimleri bir araya getiren bir paneldi. Panele hazırlanırken önceden bir araya gelip tema ve sorular planladık. Ama kendinizi sadece bir konuşma metnine sınırlamamak gerekiyor. Mesela Yaşlı Hakları Konvansiyonunun savunuculuğunun yapıldığını bildiğimiz için, ya da çok kritik gördüğümüz bir iki oturumdan notları elden ele vererek veya WhatsApp grubunda birbirimize yazarak konuşmaları esnetme, yağırma ve yeniden şekillendirme fırsatımız da oldu. Ben son dakika gelişmeleri de konuşmama dahil etmeye çalıştım. Çocukken Birleşmiş Milletler toplantılarının çok resmi olduğunu, birtakım adab-ı muâşeret kurallarının takip edilmesi gerektiğini, herkesin döpiyesle oraya gittiğini zannediyordum. Hiç öyle olmadığını gördüm. **Konuşmaların gerçekte savunuculuğumuz, mücadelemiz nasılsa, olduğumuz gibi sürdürülebildiğini, bütün renklerimizle, hiç de resmi olmayan kıyafetlerimizle var olabildiğimizi de söylemek isterim.** Mesela ben çok paydaşlılığı anlatırken çocuk oyuncuğu kullandım. Oyuncak zincirleri birbirine dolayıp çok paydaşlılığı nasıl gördüğümüzü anlatmaya çalıştım. Espriler, gülüşmeler, bunların da olduğu, zannettiğimiz kadar katı olmayan bir atmosfer vardı. Bu sene aldığım bir-iki ödev ve tekrar ettiğim bir-iki ödev var. Şehnaz'dan gördüğüm o ilk Birleşmiş Milletler binası turu desteğini ben de Birleşmiş Milletler Gençlik Ofisiyle ilk defa şehre gelen genç arkadaşlarım için yapmaya çalışıyorum. Fatma Hoca'dan öğrendiklerimle Konuşmamız Gerek Derneğinin ECOSOC akreditasyonu için iki yıldır bekliyoruz. Bakalım ne zaman sonuna varacağız. Biz gidemsek bile 20 kişilik kontenjanımız olsun, birilerini kaydettirebilelim derdindeyiz. Kısacası, bu bir deli cesareti gerektirmiyor. Gerçekten o kadar zor değil ve orada yalnız kalmayacaksınız. Orada sizi sarıp sarmalayan feminist kız kardeşleriniz olacak. **Sular seller gibi İngilizce konuşmaya gerek yok. Prosedürlere, her şeye hâkim olarak gitmeye de gerek yok. Orada size bunları çok iyi anlatan kişiler olacak ve deneye yanıla göreceksiniz.** Bazen çok sıkıcı ve hiçbir işinize yaramayacak bir oturumda belki biraz vakit kaybedeceksiniz. Ama oturumun çıkışında tanıştığınız birini Viyana Kafeye sürükleyip, orada içtiğiniz 15 dakikalık kahvede derneğiniz için hiç bulamayacağınız bir hibenin davetini öğreneceksiniz. Bunlar bence asıl kıymetli olanlar. Salonun içinde değil de koridorlarda, salonun dışında gerçekleşen bağlar ve sohbetler.